

Utbildningsinspektion i Ugglums skola

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–9

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Partille kommun och besökt Ugglums skola den 15-17 april 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Ugglums skola, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I Ugglums skola intervjuades elever, lärare, föräldrar och rektorerna. Inspektörerna besökte även lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för bedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Ugglums skola	Antal elever
Förskoleklass	48
Grundskola	533

Källa: Ugglums skola

Ugglums skola tillhör skolområdet Sävedalen tillsammans med ytterligare två skolor för elever från förskoleklass och årskurserna 1–9. I skolan finns det ett mycket litet inslag av elever med utländsk härkomst.

Skolan har två rektorer, en för förskoleklass till och med årskurs 3 och en för elever i årskurserna 4–9. Skolans rektorer uppger att skolan ska betraktas som en enhet trots att två kvalitetsredovisningar och två lokala arbetsplaner upprättas för skolan.

Undervisningen bedrivs i åldershomogena klasser. Lärare är organiserade i arbetslag. Arbetslagen leds av en lagledare. Tillsammans med skolans rektorer bildar lagledarna skolans ledningsgrupp.

Undervisningen bedrivs i ett flertal byggnader varav två är gamla, relativt trånga och icke funktionella trähus.

Det finns ett fåtal elever med annat modersmål än svenska vid skolan.

I skolans lokaler bedrivs också skolbarnsomsorg. Denna verksamhet bedöms i en särskild verksamhetsrapport.

Helhetsbedömning

Inspektionen visar att det vid Ugglums skola finns goda förutsättningar för elevernas utveckling och lärande. Det råder en öppen och välkomnande stämning på skolan. Vid inspektionsbesöket framgår att skolan har byggt upp en miljö med tydlig inriktning på studier och lärande. Det framkommer vid samtal med personal och elever att de upplever att det finns ett förhållningssätt bland eleverna som innebär att det anses vara viktigt att inte avvika från det som upplevs vara ”normalt”. Till exempel uttrycker elever och personal att risken för att bli utsatt för kränkningar om man är homosexuell, har åsikter som inte överensstämmer med majoritetens eller utövar en religiös tro är stor. Med tanke på att upptagningsområdet är starkt segregerat vill inspektörerna särskilt betona skolans ansvar för att förbereda eleverna inför ett framtida liv i ett mer mångfacetterat samhälle.

Eleverna i årskurs 9 vid Ugglums skola når resultat som ligger i nivå med, eller över, kommunen och riket vid de nationella ämnesproven och avseende meritvärde. Dock har resultaten sjunkit betydligt år 2007 jämfört med föregående år. Vidare finns det skillnad på flickors och pojkars resultat som inte är kända eller analyserade på skolan. Inte heller är resultat avseende mål att uppnå i årskurs 5 allmänt kända på skolan. Det görs en sammanställning av resultaten vid nationella ämnesprov men någon bedömning görs inte avseende måluppfyllelsen i relation till kursplanernas mål i årskurs 5. När det gäller skolans yngre elever görs ingen uppföljning på individnivå av resultaten inom de samhälls- och naturvetenskapliga blocken. Inspektörerna vill understryka lärarnas ansvar för att, i enlighet med läroplanen, utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling. Om inte lärarna gör denna uppföljning och utvärdering på individ-, grupp- samt klassnivå saknar rektorn underlag för att göra den uppföljning och utvärdering av skolans samlade resultat som åligger honom eller henne. Detta är i sin tur en viktig beståndsdel i skolans kvalitetsarbete som ska syfta mot att utifrån uppnådda resultat analysera måluppfyllelsen och bedöma vilka åtgärder som behöver vidtagas för att bibehålla och/eller öka måluppfyllelsen. Eftersom Ugglums skola inte har denna uppföljning riskerar den höga måluppfyllelsen att vara slumpmässig eller beroende

av andra orsaker såsom föräldrarnas engagemang i elevernas skolarbete. Vid inspektionsbesöket framkommer att det förekommer att föräldrar får skriva intyg att äldre elever får arbeta hemma i stället för i skolan i slutskedet av stora arbetsområden. Vidare framhåller elever och föräldrar vid skolan att en hel del skolarbete måste skötas i hemmen på elevers fritid. Personalen påpekar med anledning av detta att de inte hinner ge varje elev de utmaningar eller den handledning de behöver och att hemmen, och den hjälp eleverna kan få där, kan vara avgörande för framgångar i skolarbetet. Det förekommer åtgärdsprogram där en stor del av ansvaret för att eleverna ska ges möjligheter att nå målen läggs på hemmen. Lärarna och skolledningen uppger att det på skolan funnits problem med att hävda skolans professionella ansvar för utbildningen och att de nuvarande rektorerna arbetat mycket för att få en god samverkan med föräldrarna där skolans profession och uppdrag är en tydlig bas. Inspektörerna vill betona vikten av att skolan är tydlig med att det är den som har ansvar för elevernas måluppfyllelse och att detta ansvar inte kan delegeras till hemmen. Samtidigt är samverkan med föräldrar en viktig faktor för elevers studieframgångar.

Inspektörerna kan konstatera att rektorerna har personalens förtroende som chefer och ledare. Såväl lärare som elever betonar särskilt rektorernas konsekventa agerande när det gäller att skapa en god och lugn miljö för lärande. Vid skolan finns dock brister och förbättringsbehov på områden som är rektorns ansvar till exempel avseende uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten, ämnesövergripande arbete samt kvalitetsarbete.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör inte en systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till målen i årskurs 5 i samtliga ämnen och inte heller en systematisk utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till målen i årskurs 9 i samtliga ämnen (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.2 och 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94).
- Skolan bedriver inte ett tillräckligt aktivt arbete för att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling (1 kap. 2 § skollagen samt 5 och 7 §§ lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte kraven i förordningen (3 och 4 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Skolan upprättar inte åtgärdsprogram för alla elever i behov av särskilt stöd (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Skolan genomför inte utvecklingssamtal i enlighet med grundskoleförordningen (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Varje elevs kunskapsresultat bör i högre utsträckning följas upp och utvärderas.
- Skolan bör utveckla sitt arbete med individuella utvecklingsplaner.
- Skolan bör utveckla sitt arbete med att säkra betygens likvärdighet.
- Skolan bör arbeta för att öka elevernas medvetenhet om målen för utbildningen samt för att öka elevernas inflytande över undervisningen utformning och över sitt eget lärande.
- Skolan bör utveckla arbetet med att individanpassa undervisningen.
- Skolan bör utvecklas kvaliteten på de åtgärdsprogram som upprättas.
- Skolans kvalitetsarbete bör utvecklas.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell 1. *Andel elever i procent som bedöms ha uppnått kravnivån för samtliga delprov vid nationella ämnesprov i årskurs 5.*

Ugglums skola	2006	2007
Engelska	94	100
Matematik	93	96
Svenska/ SVA ¹	88	94

Källa: Kommunens statistik

¹ Svenska som andraspråk

Tabell 2. Resultat nationella ämnesprov i årskurs 9 år 2006 och 2007.

	Nationella ämnesprov årskurs 9			
	Ugglums skola		Riket	
	2006	2007	2006	2007
Andel (%) som minst uppnått resultatet G i Engelska	99	98	96	95
Andel (%) som minst uppnått resultatet G i Matematik	94	90	88	84
Andel (%) som minst uppnått resultatet G i Svenska	99	96	98	96

Källa: Kommunens statistik

Tabell 3. Resultatmätt mätt i betyg för elever i årskurs 9 2005–2007.

	Resultatmätt för elever i årskurs 9								
	Ugglums skola			Kommunen			Riket		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Meritvärde ²	222	233	228	217	223	225	206	207	207
Andel (i procent) som nått målen i samtliga ämnen	94	91	84	84	85	84	76	76	76
Andel (i procent) behöriga till nationellt program ³	98	99	94	92	95	95	89	90	89

Källa. Skolverkets statistik

Kommentar:

Ugglums skola genomför och redovisar varje år resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 5 i ämnena engelska, matematik och svenska. Tabell 1 visar att en stor del av eleverna når kravnivån för samtliga delprov vid nationella ämnesproven i årskurs 5 och att resultaten blivit bättre år 2007 än år 2006. Dock saknas en samlad bild av skolans resultat i förhållande till kursplanernas mål i årskurs 5 och inspektörerna kan därför inte redovisa eller bedöma måluppfyllelsen. De nationella ämnesproven fyller en diagnostisk funktion för varje enskild elev och används på individnivå som ett underlag för att bedöma vilka behov av stödinsatser eleverna har.

² Meritvärdet räknas fram genom att bokstavsbetygen översätts till siffror där MVG ger 20, VG 15 och G 10. Därefter räknas de 16 bästa betygen samman och ger det så kallade meritvärdet. En elev som har minst 16 betyg kan alltså ha högst 320 och minst 160 poäng i meritvärde.

³ För att en elev ska vara behörig till gymnasieskolans nationella program krävs lägst betyget Godkänt i ämnena svenska eller svenska som andra språk, engelska och matematik.

Skolans resultat avseende betygsnivåer i årskurs 9 ligger i nivå med, eller över, nivåerna i kommunen och i riket. Dock har resultaten försämrats från år 2006 till år 2007.

Tabell 3 visar att andelen elever utan fullständigt slutbetyg minskat från år 2006 till år 2007. I tabellen framkommer att det är skillnad mellan andelen med fullständigt slutbetyg och andelen behöriga till nationellt program vid gymnasieskolan. Detta skulle kunna indikera att Ugglums skola tenderar att vara en treämnesskola, det vill säga att skolan satsar på att eleverna ska nå nivån för godkänt i de ämnen som ger behörighet till nationellt program – engelska, matematik samt svenska eller svenska som andraspråk på bekostnad av måluppfyllelsen i övriga ämnen. Någon analys av denna skillnad presenteras inte för inspektörerna.

Betygsresultaten skiljde sig mellan pojkar och flickor. Enligt Skolverkets statistik var flickornas genomsnittliga meritvärde 236 och pojkarnas 219 år 2007. Det betyder att skillnaden mellan flickors och pojkars genomsnittliga meritvärde år 2007 var 17 meritvärdespoäng. Vid samtal med lärare och rektorn framkommer att denna skillnad inte är känd och därmed inte heller varit föremål för någon analys av arbetssätt i syfte att säkerställa likvärdigheten i utbildningen.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna fortlöpande följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framåtsyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning av kunskapsresultaten:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av mindre god kvalitet trots att lärarna vid Ugglums skola följer upp kunskapsresultaten regelbundet under hela skoltiden. Dock är denna uppföljning i skolans tidigare årskurser koncentrerad till ämnena engelska, matematik samt svenska. I de individuella utvecklingsplaner inspektörerna tagit del av saknas ibland mål kopplade till kursplanerna. I Ugglums skola uppger lärarna för skolans yngre elever att de kontinuerligt för diskussioner för att utveckla det pedagogiska arbetet och att detta underlättas av ett tätt samarbete mellan olika personalkategorier i dessa årskurser. Dock uppger

lärarna för elever från och med årskurs 4 att de i liten omfattning har tid och möjlighet att föra den typen av diskussioner. Diskussioner mellan lärare i olika arbetslag för att utveckla ett gemensamt förhållningssätt i arbetet med elever i olika åldrar genomförs enligt lärarna sällan.

Inom bedömningsområdet finns följande brist och förbättringsbehov.

Uppföljning av alla ämnen

Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling. Det finns i kursplanerna mål att uppnå i årskurserna 5 och 9 i samtliga ämnen.

Elevernas kunskapsutveckling följs kontinuerligt upp i engelska, matematik och svenska genom till exempel olika diagnostiska tester. De nationella ämnesproven i årskurs 5 är bland annat tänkta att vara ett stöd för lärare i arbetet med att bedöma om eleverna uppnått kursplanernas mål att uppnå i engelska, matematik och svenska. Vidare är det tänkt att de ska fylla en diagnostisk funktion för den enskilde eleven genom de kunskapsprofiler som kan upprättas i samband med att provet rättas. Vid Ugglums skola fyller ämnesproven en diagnostisk funktion för varje enskild elev och används på individnivå som ett underlag för att bedöma vilka behov av stödinsatser eleverna har. Dock uppger lärarna att någon ytterligare bedömning av om eleverna når mål att uppnå i årskurs 5 inte görs. Vid samtal med lärare och elever framkommer att lärarna inte gör uppföljningar och utvärderingar av elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen före årskurs 7. Den uppföljning och utvärdering som lärarna ska göra av varje elevs kunskapsutveckling är en förutsättning för att skolans samlade resultat ska kunna utvärderas och följas upp så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas. Se vidare avsnitt 3.3 i denna rapport under Rektors ansvar.

Inspektörerna bedömer att elevernas kunskapsresultat bör följas upp och utvärderas i samtliga ämnen.

Utvecklingssamtal

Enligt grundskoleförordningen ska läraren fortlöpande informera eleven och elevens vårdnadshavare om elevens skolgång. Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare samtala om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Vid samtal med lärare och elever framkommer att på vårterminen i årskurs 9 betraktas inte utvecklingssamtalen som ett självklart inslag i skolarbetet. Elever och föräldrar erbjuds samtal om de så önskar. Detta innebär att utvecklingssamtal på vårterminen i årskurs 9 inte genomförs med samtliga elever. Elever berättar hur de övertalar sina föräldrar att utvecklingssamtalet inte är nödvändigt. Inspektörerna vill peka på utvecklingssamtalets framtidsytande funktion och den betydelse samtalet har för framtida studier vid gymnasieskolan.

Inspektörerna bedömer att skolan inte genomför utvecklingssamtal i enlighet med grundskoleförordningen.

Individuell utvecklingsplan

Enligt grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en framtidsytande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Vid Ugglums skola upprättas en IUP för samtliga elever vid utvecklingssamtalen. Dock uppger flera elever att de inte kommer ihåg vad som bestämdes vid utvecklingssamtalen. Flertalet elever har inte tillgång till sin IUP i skolan, den förvaras av läraren och eleverna vet inte var. Detta försvårar den betydelse en IUP kan ha för elevernas dagliga lärande. I de utvecklingsplaner inspektörerna tar del av har de kommentarer lärare skrivit om elever i olika ämnen inte alltid någon koppling till kursplanerna. Det kan vara omdömen som ”duktig, fortsatt så”. Lärare framför vid samtal med inspektörerna att de inte tycker sig ha tid att arbeta med IUP i tillräcklig omfattning.

Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla sitt arbete med IUP.

I sammanhanget vill inspektörerna uppmärksamma skolan på att från och med den 15 juli 2008 har bestämmelsen i grundskoleförordningen om individuell utvecklingsplan bland annat ändrats på så sätt att en sådan plan inte enbart ska vara framtidsytande. Den ska innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne. Dessa omdömen får vara betygsliknande men de bör anpassas till elevernas ålder och förutsättningar. Det är rektorn som beslutar om den närmare utformningen. Planen får också innehålla annan information om elevens skolgång om rektorn beslutar detta. Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen kommer att revideras med anledning av ändringen och beräknas vara färdiga under hösten 2008.

1.3 Bedömning och betygssättning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevens kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning,
- om lärarna vid bedömning och betygssättning utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna,
- om lärarna vid betygssättningen utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanerna,
- om betyg sätts enligt författningarnas krav,
- om betygskatalog förs enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Bedömning och betygssättning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av god kvalitet eftersom lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper och därvid utgår från de nationella målen. Eleverna vid Ugglums skola uppger att de oftast

kan diskutera betygen med lärarna och att de förstår varför de fått ett visst betyg. Inom bedömningsområdet finns följande förbättringsbehov.

Utgångspunkt vid bedömning och betygssättning

Enligt grundskoleförordningen ska, när betyg sätts efter att ett ämne eller ett ämnesblock har avslutats, betyget bestämmas med hjälp av

1. de mål som eleverna enligt kursplanerna ska ha uppnått i grundskolan och
2. de betygskriterier som har fastställts för ämnena och ämnesblocken.

Enligt Skolverkets allmänna råd om likvärdig bedömning och betygssättning är det viktigt att det förs diskussioner om de lokala tolkningarna av kursplaner och betygskriterier mellan lärare i olika program, årskurser och skolor, både för att inspirera och lära av varandra och för att skapa likvärdiga förutsättningar för undervisningen och bedömningen av elever i skolan och i olika skolor. Rektorn ansvarar för att sådana diskussioner kommer till stånd.

Lärarna vid Ugglums skola uppger att de har svårt att hitta tidsmässigt utrymme för att diskutera bedömningar och betyg med varandra. De uppger dock att kommunen har påbörjat ett arbete med att säkra betygens likvärdighet och att skolans lärare är noggranna med att inte bidra till någon betygsinflation. Den information de får, på informella vägar, pekar mot att skolan snarast sätter för låga betyg då skolans före detta elever tycker det är lätt att få höga betyg vid fortsatta studier vid gymnasieskolan. Detta bekräftas vid samtal med rektorn. Nationella ämnesprov i årskurs 9 används som ett stöd för betygssättningen. Dessa prov sambedöms av flera lärare.

Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla sitt arbete med att säkra betygens likvärdighet. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2004:23) om Likvärdig bedömning och betygssättning.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är allsidig och saklig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är området av god kvalitet. Denna bedömning grundar sig på att undervisningen ofta är varierad och att skolan arbetar med olika kunskapsformer. Arbetssätten varierar mellan lärare för barn i olika åldrar och i olika ämnen. Lärare för de yngre eleverna uppger att de i hög utsträckning varierar undervisningen och arbetar med olika kunskapsformer. Detta bekräftas vid klassrumsbesök och vid samtal med elever. Personalen uppger att det väl utvecklade samarbetet mellan personal inom grundskolan och fritidshemmen är en avgörande faktor för detta. Denna samverkan innebär att klasserna ofta kan delas i mindre grupper och utifrån lärarnas kompetens arbeta med olika kunskapsformer. Lärarna från och med årskurs 4 påtar klassernas storlek och brist på tid som ett hinder för att i högre utsträckning variera det pedagogiska arbetet samt samverka över ämnesgränserna.

Inom bedömningsområdet finns följande förbättringsbehov.

Inflytande och ansvarstagande för egna lärandet

Enligt skollagen ska eleverna ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Enligt läroplanen ska skolan klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan.

Vid samtal med lärare, föräldrar och elever framkommer att det varierar mellan lärare och ämnen i vilken utsträckning eleverna görs medvetna om målen för utbildningen. Skolans elever säger att det är ovanligt att de är med och planerar hur arbetet ska bedrivas inom olika områden. Lärare uppger att de inte hinner med att arbeta med elevers inflytande. Utifrån de klassrumsobservationer och intervjuer inspektörerna genomfört är intrycket att det varierar mellan lärare och ämnen i vilken grad eleverna görs medvetna om målen i läroplanen och de nationella kursplanerna. Kursplanernas mål är inte generellt kända av eleverna eller tydligt kopplade till undervisningen. Elever och lärare uppger att elevernas inflytande såväl över undervisningens innehåll och upplägg som över det egna lärandet ofta är begränsat. Inspektörerna bedömer att skolan bör arbeta för att öka elevernas medvetenhet om målen för utbildningen samt för att öka elevernas inflytande över undervisningen utformning och över sitt eget lärande.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid utarbetas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Enligt inspektörernas bedömning är arbetet inom området av mindre god kvalitet. Denna bedömning grundar sig på att skolan bättre skulle kunna anpassa undervisningen efter elevernas olika förutsättningar och behov. Åtgärdsprogram saknas för en del elever i behov av särskilt stöd. Skolan har dock rutiner för att identifiera och arbeta med elever i behov av särskilt stöd.

Inom bedömningsområdet finns följande brist och förbättringsbehov.

Individanpassad undervisning

Enligt läroplanen ska undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling. Läraren ska utgå från varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Vid samtal med lärare framkommer det att de försöker individanpassa undervisningen men att de har svårt att hinna ge de elever som tycker skolarbetet är enkelt relevanta utmaningar. Vid samtal med elever och vid klassrumsbesök bekräftas att undervisningen inte alltid är anpassad till elevers olika behov och förutsättningar. Vid samtal med elevhälsoteamet framkommer att det ibland finns ett exkluderande synsätt på elever i behov av stöd, det vill säga att lärare förväntar sig att dessa elever ska få stöd utanför det ordinarie arbetet i klassen. Elevhälsoteamet uppger att de har rektorernas mandat att arbeta för att stöd i första hand ska ges inom ramen för ordinarie undervisning och att väcka en medvetenhet hos lärarna om vikten att försöka anpassa undervisningen i klassrumssituationen så att den tar hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov.

Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla arbetet med att individanpassa undervisningen.

Åtgärdsprogram

Enligt grundskoleförordningen ska rektorn se till att en elevs behov av särskilda stödåtgärder utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas. Av programmet ska det framgå vilka

behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas.

Enligt lärare i de tidigare årskurserna upprättas åtgärdsprogram alltid för elever då de är i behov av särskilt stöd. Däremot uppger lärare för elever i de senare årskurserna och elevhälsoteamet att det finns elever i skolans högre årskurser som riskerar att inte nå målen, eller är i behov av särskilt stöd av någon annan anledning, utan att åtgärdsprogram upprättats. Detta bekräftas vid samtal med rektorn. I samtal med elevhälsoteamet och efter att inspektörerna har granskat några åtgärdsprogram framkommer att skolan behöver utveckla innehållet i de åtgärdsprogram som upprättas så att åtgärder på organisations- och gruppnivå tydligt anges. Dessutom förekommer det att ett stort ansvar läggs på hemmen för genomförande av åtgärder då elever riskerar att inte nå målen.

Inspektörerna bedömer att skolan måste upprätta åtgärdsprogram för samtliga elever som behöver särskilt stöd. Vidare bör skolan utveckla kvaliteten på de åtgärdsprogram som upprättas. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2008:25) för arbete med åtgärdsprogram.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer och värden i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av mindre

god kvalitet trots att eleverna uppger att det oftast är en trygg stämning vid skolan. Vid skolan finns ett system med kamratstödare som eleverna ofta relaterar till i samtal om hur de har det på skolan. Vidare genomförs sociala övningar för att värna om ett gott förhållningssätt gentemot varandra. Inspektörernas intryck är att eleverna trivs i sin skola och de uttrycker också ett stort förtroende för de vuxna. Dock framkommer det att värdegrundsarbetet brister och att eleverna anser att det är viktigt att inte sticka ut för att slippa bli utsatta för kränkningar. Vidare finns det brister i skolans likabehandlingsplan.

Inom bedömningsområdet finns följande brister.

Värdegrundsarbete

Enligt skollagen ska den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever ska huvudmannen för verksamheten eller den huvudmannen bestämmer vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling. Läroplanen anger att skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Alla som arbetar i skolan ska medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen. Lärarna ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete.

Inspektionen visar att studiemiljön i de enskilda klasserna och på skolan i huvudsak präglas av ett gott och öppet klimat mellan elever och mellan vuxna och elever. Eleverna upplever studiemiljön som trygg och trivsamt.

Personal och elever upplever att det finns ett förhållningssätt bland eleverna vid skolan som innebär att det kan vara svårt att ha en annan åsikt, religion, sexuell läggning, klädstil osv. än det som uppfattas som normalt. Många elever är av den uppfattningen att risken är stor för att en öppet homosexuell person eller en person som aktivt utövar en religion skulle kunna bli utsatta för kränkningar och trakasserier. Elever och personal bekräftar också att det finns elever som är utsatta för trakasserier för att de avviker från det "normala". Såväl personal som skolläda är medvetna om detta men de försök som gjorts för att komma tillrätta med problemet har inte rönt tillräcklig framgång utan problemet kvarstår. Som framkommer i avsnittet om likabehandling gör inte skolan någon kartläggning av verksamhetens specifika behov som utgångspunkt för vilka insatser som avses påbörjas och genomföras under året tillsammans med eleverna. Åtgärder och arbete för att komma tillrätta med den problematik som här beskrivits behandlas inte heller i likabehandlingsplanen.

Inspektörerna bedömer att skolan inte bedriver ett tillräckligt aktivt arbete för att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling.

Likabehandling

Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever ska huvudmannen för verksamheten eller den huvudmannen bestämmer se till att det finns en likabehandlingsplan för varje enskild verksamhet. Planen ska syfta till att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. I planen ska planerade åtgärder redovisas.

Vid inspektionstillfället har Ugglums skola en likabehandlingsplan. Denna plan motsvarar inte till fullo de krav som ställs på en likabehandlingsplan då den till exempel saknar en kartläggning av verksamhetens specifika behov som utgångspunkt för vilka insatser som avses påbörjas och genomföras under året. Detta blir särskilt allvarligt med hänsyn taget till vad som beskrivits under rubriken Värdegrundssarbete. Planen gäller för grundskola, fritidshem, särskola och förskoleklass men behov och rutiner för de olika verksamheterna är inte tydliggjort.

Inspektörerna bedömer att likabehandlingsplanen inte till alla delar uppfyller de krav som ställs på en sådan plan. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7) för arbetet med att främja likabehandling.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till likvärdig utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av god kvalitet eftersom eleverna vid Ugglums skola i huvudsak har tillgång till utbildning i enlighet med författningarna.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetensutveckling:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Enligt inspektörernas samlade bedömning är området av god kvalitet eftersom skolans pedagogiska personal i huvudsak har utbildning för den undervisning de bedriver och får kompetensutveckling kopplat till skolans behov. Läsåret 07/08 är antalet lärare per 100 elever 6,7 vid Ugglums skola att jämföra 7,0 i kommunen och 8,4 i riket som helhet. Antalet lärare med pedagogisk högskoleexamen per 100 elever var samma läsår 5,9 vid Ugglums skola att jämföra med 6,0 i kommunen och 7,3 i riket.

3.3 Rektors ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna,
- om lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Enligt inspektörernas samlade bedömning är arbetet inom området av god kvalitet. Denna bedömning grundar sig på att båda rektorerna åtnjuter personalens och elevernas förtroende och är väl förtrogna med det dagliga arbetet i sitt rektorsområde. Personalen betonar särskilt att de har stort stöd av rektorerna i arbetet med att samverka med föräldrar samt att rektorerna har utvecklat en samverkan med föräldrarna där skolans professionella uppdrag är tydliggjort. De uttrycker ett stort förtroende för rektorerna som chefer.

Inom bedömningsområdet finns följande brist.

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat

Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen.

Vid inspektionsbesöket framkommer att skolans samlade resultat inte analyseras i syfte att höja måluppfyllelsen. Till exempel känner lärarna inte till de skillnader i resultat mellan pojkar och flickor som belysts tidigare i denna rapport. Som tidigare berörts i denna rapport görs inte en uppföljning om eleverna nått kursplanernas mål att uppnå i årskurs 5 i samtliga ämnen. Skolan gör inte heller någon utvärdering av de samlade kunskapsresultaten i årskurs 5 och 9. En förutsättning för att kunna göra en uppföljning av skolans samlade resultat är att lärarna följer upp elevernas kunskapsutveckling på individ- och klassnivå. Se punkt 1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat i denna rapport.

Inspektörerna bedömer att skolan inte genomför en systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till målen i årskurserna 5 och 9.

3.4 Kvalitetsarbete**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Enligt inspektörernas samlade bedömning är arbetet inom området av mindre god kvalitet eftersom kvalitetsredovisningarna inte lever upp till kraven i författningarna och kvalitetsarbetet behöver utvecklas.

Inom bedömningsområdet finns följande brist och förbättringsbehov.

Systematiskt kvalitetsarbete

Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som det omgivande samhället.

Mot bakgrund av vad som redogjordes för i området Uppföljning av kunskapsresultaten och rektors ansvar bedömer inspektörerna att skolan måste utveckla sina rutiner för kvalitetsarbetet. Skolan bör utveckla sina resultatuppföljningar så att resultaten utvärderas för att skapa en förståelse för varför resultaten ser ut som de gör.

Enligt inspektörernas mening har rektorn och lärarna en viktig uppgift att tillsammans analysera sambanden mellan förutsättningarna, det pedagogiska arbetet och måluppfyllelsen.

Enligt personalen saknas struktur på skolans kvalitetsarbete. De uppger att förbättringsarbeten som påbörjas inte alltid har de beståndsdelar som kännetecknar ett systematiskt kvalitetsarbete det vill säga uppställande av mål, genomförande, kontinuerlig utvärdering och analys av hur arbetet gått.

Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla sitt systematiska kvalitetsarbete så att sambanden mellan förutsättningarna, det pedagogiska arbetet samt måluppfyllelsen analyseras.

Kvalitetsredovisning

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning ska arbetet med kvalitetsredovisning främja skolornas kvalitetsarbete och därigenom bidra till att förverkliga utbildningsarnas nationella mål. Kvalitetsredovisningen syftar även till att ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse. Förordningen ställer krav på att elever, lärare och övriga personal ska medverka i utarbetandet av kvalitetsredovisningen och att elevernas föräldrar ska ges möjlighet att delta.

Skolan upprättar två kvalitetsredovisningar, en för varje rektors ansvarsområde. Kvalitetsredovisningarna uppfyller till stora delar kraven i förordningen. Inspektörerna vill särskilt framhålla att fritidshem och förskoleklass på ett föredömligt sätt görs synliga i kvalitetsredovisningen för Ugglums skola 6-10 år. I kvalitetsredovisningarna redovisas resultat vid genomförandet av de diagnoser som ingår i Partillemodellen, nationella ämnesprov samt betygsresultat i ämnena engelska, matematik samt svenska. Vidare redovisas genomsnittliga meritvärden. Dock finns brister avseende redovisning och uppföljning av kunskapsresultaten i relation till mål att uppnå i årskurs 5 och i årskurs 9.

Eleverna och föräldrarna har inte medverkat då kvalitetsredovisningarna utarbetats. Personal uppger att skolans lokala arbetsplan utgör ett instrument i skolutvecklingsarbetet i högre grad än kvalitetsredovisningarna. Vidare uppger personalen att de inte medverkat då kvalitetsredovisningarna utarbetats.

Inspektörerna bedömer att skolan måste utveckla innehållet i kvalitetsredovisningen så att den tydligare redovisar och följer upp kunskapsresultat i samtliga ämnen. Redovisningen måste också upprättas under medverkan av elever och personal. Föräldrar ska ges möjlighet att delta.

Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) om kvalitetsredovisning.

2008-09-30 Göteborg

Anna Wide

Karin Widlund